

ความพลัดพราก

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต. หอนงขวาง อ. โพนาราม จ. ราชบุรี

ตั้งใจ เห็นไหม ถามว่า เอ็งกินข้าวแล้วมานี่เลยหรือ

เวลากินข้าวเสร็จ ฉันข้าวเสร็จ เราเดินทาง มันเป็นภาระ มันเหมือนเข้าเวร ถึงวันพระแล้ว ต้องไปปาฏิโมกข์ ทำไมไม่ปาฏิโมกข์อยู่ที่วัดล่ะ ถ้าพระทั่วไปเขาคิดอย่างนี้ได้ล่ะ

เวลาเราบวชใหม่ๆ เราอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ เราลงอุโบสถของเราเอง เราอยู่ในป่าที่ไหน บุคคลอุโบสถ เราไม่ฟังใครหรอก เรายืนแข็งมาก เมื่อก่อนเราอยู่คนเดียว เราจะลงอุโบสถของเราคนเดียว ถ้าไปลงกับใคร ไปลงกับหมู่คณะไป ถ้าอยู่วัดไหน เราลงที่นั่น

เพราะเราบวชใหม่ๆ เราขวนขวายมาก เราบุญพอลึกขามหาปวารณา เรื่องวินัยเราคุมหมด เพราะกลัวมาก กลัวเราเข้าไปอยู่ในหมู่พระแล้วเราจะไปปล่อยสะเหล่อ เราไม่เข้าใจอะไรเลย เราไปทำผิดพลาด เราอายุเขา เราจะศึกษาของเรา ที่นี้พอศึกษา มันมีไข้ไหม บุคคลอุโบสถ คนอุโบสถ สังฆอุโบสถ แล้วอุโบสถ อย่างที่พูด เวลาเราเทศน์ มันมาจากไหน? มันมาจากบุญพอลึกขามหาปวารณา

ถ้าเราทำผิด เราไปอยู่คนเดียวในป่า ถ้าเราไปพรากของเขี้ยวเข้า แล้วเราจะไปปลงอาบัติกับใครล่ะ ถ้าไม่ได้ปลงอาบัติกับใคร มันก็เป็นความทุกข์ร้อนไข้ไหมว่าเราไม่ได้ปลงอาบัติ ถ้าไม่ปลงอาบัติ เดี่ยวคืนนี้ผีก็จะมาหลอกแล้ว

คูสิ หลวงปู่มันไปอยู่ที่ถ้ำสาริกา พระภิกษุไปอยู่ที่นั่นตายไปแล้ว ๓ องค์ เพราะอะไร ไปบิณฑบาตแล้วมันไกลไป พอไกล บิณฑบาตวันนี้ ฉันแล้วเหลือก็เก็บไว้กินพรุ่งนี้อีกวันหนึ่ง เพราะอะไร ถ้าเหลือ พรุ่งนี้ก็ไม่ต้องไปบิณฑบาตไข้ไหม แต่มันเป็นสันนิษฐาน ภิกษุเก็บอาหารไว้แรมคืนฉัน เป็นปาจิตตีย์ทุกคำกลืน เทพหักคอเลยนะ ตายไป ๓ องค์ นี่เป็นอาบัติปาจิตตีย์ อยู่ในป่านี้ตายได้

ทีนี้ถ้าเราอยู่ในป่า ถ้าเราศึกษามา ในประวัติหลวงปู่มั่น เพราะหลวงปู่มั่นเห็นที่ถ้ำสาริกา ถ้าเราไปพรากของเจิวเข้าแล้วจะทำอย่างไร มันเป็นอาบัติปาจิตตีย์ ถ้าอย่างนั้นเราก็วิตกกังวลตายเลย แต่ถ้านับบุพพติกขาบอกไว้โดยว่าให้ตั้งใจไว้ว่าถ้ามีพระ เราจะปลงอาบัติ เรารู้แล้วว่าเราเป็นอาบัติ เหมือนเราสารภาพ เรายอมรับว่าเราเป็นอาบัติ เราจะปลงอาบัติ แต่มันเป็นเรื่องสุดวิสัย ไม่มีคู่ปลงอาบัติ ไม่มีผู้เป็นพยาน การปลงอาบัติกับฝ่ายตรงข้ามเป็นการประจานตัวเองนะ “ข้าพเจ้าทำผิดพลาดมาแล้ว”

แล้วพระก็ถามเราว่า “ทำอะไรผิดมา”

“ผิดอุลลัจจัย ปาจิตตีย์ ทุกกฏ ทูพภายิต”

แล้วก็ “สาธุ สุกฺกุ ข้าพเจ้าจะสำรวมระวังต่อไปข้างหน้า”

ปลงอาบัติปั๊บ ถ้าเป็นอาบัติหนัก ปลงไม่ได้ อาบัติหนักต้องไปอยู่ปริวาส อาบัติหนักคือว่า ปลงไม่ได้เลย เช่น ปาราชิก ๔ แล้ว แล้วอุลลัจจัยปลงได้ สิ่งที่ปลงได้มันเป็นอาบัติทั่วไป พอปลงได้ปั๊บ เราก็สบายใจ

เวลาออกไปเที่ยวธุดงค์ เราอยู่ของเรา เราลงบุคคโลโบสถ เราทำของเรา แล้วพอเราโตขึ้นมา คูลิ คูอย่างมหานิกายเขาบอกเลย “พระป่า พอพรรษา พอบวชแล้วก็ออกธุดงค์กันเลย มันจะธุดงค์ได้อย่างไร มันไม่พินนิตย...”ใช่ ถ้ามันเป็นไปได้ ถ้าคนเดินตามธรรมวินัยเลย บางวัด ไม่อยากเอ่ยชื่อ เวลาพระบวชใหม่มาเขาจะออกธุดงค์ แล้วก็จะมีพระพี่เลี้ยงไป เป็นเรื่องใหญ่โตมาก จะมีพระออกธุดงค์ จะมีพระพี่เลี้ยงเป็นการวานเลยนะ มันเหมือนลูกเสือไปเข้าค่าย จะต้องมีการอาหารไปตักหน้าตักหลัง เอาธุดงค์มาเป็นกิจกรรม เอากิจของธุดงค์มาเป็นกิจกรรม เพื่อจะหา กิจกรรม เพื่อจะให้ชาวบ้านเขามาทำบุญกุศลกัน เป็นเรื่องเป็นราวุ่นวายไปเลย

แต่ในการประพฤติปฏิบัติของเรา เราจะไปของเรา คำไหนนอนนั้น เพราะอะไรรู้ไหม มันเหมือนนก นกเวลามันบินไป คูลิ เวลาฤดูกาลมันย้ายถิ่น มันบินข้ามทวีป มันบินข้ามทะเลเลย มันไปของมัน ถ้ามันไปรอด มันหลบหนาว พอหมดฤดูมันต้องอพยพกลับถิ่นของมัน แล้วมันก็จะไปวางไข่เพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ของมันใช่ไหม

เราเป็นภิกษุ เป็นผู้ที่เหมือนนกไม่มีรังไม่มีรัง ไม่คิดในที่อยู่ เหมือนนกไข่ไหม ฉันทเสร็จ เก็บบริวารเสร็จแล้วก็ไป มันไป มันไม่รู้ว่าจะได้กลับหรือไม่ได้กลับ มันจะตายไปที่ไหนยังไม่รู้

เลย แล้วจิตมันคิดอย่างไร การชูดงค์ เราชูดงค์อย่างนี้ ชูดงค์จริงๆ ชูดงค์เพื่อให้เห็นกิเลส ชูดงค์ให้เห็นว่ากลัวตายไหม ไปผจญภัย ชีวิตเราแขวนอยู่บนเส้นด้าย มันไปตามนั้น ไม่ใช่ไปชูดงค์ดูไปตามดง ทะลุดงไปเลย ดงไหนก็จะทะลุไปเลย เพื่อเป็นประวัติการณ์ว่าเราได้ชูดงค์ไป กูได้เคยเดินผ่านดงนี้ ดงนี้กูได้เดินผ่านมาแล้ว มันไม่ได้กำจัดกิเลสเลย มันไม่ได้เอามาว่าเราทำเพื่ออะไร

เราศึกษาของเรา มา เราโต้แย้งผู้ที่กล่าวโงะในพระป่าเรา แต่เราก็โต้แย้งผู้ที่ทำกิจกรรมนี้เพื่อหาศกยภาพมาใส่ตัว เพราะชูดงค์มันเป็นการขัดเกลากิเลส มันเป็นการทำลายกิเลสของเรา ตัวคนของเรา เพราะเราอยู่กับที่มันก็คิดที่ ถ้าไปจนเลยเถิดไปมันก็เป็นว่าไม่มีเชือกเลย เป็นว่าเชือกขาด ไม่รู้จะตกที่ไหน มันไปอย่างนั้นมันก็ไปไม่ถูกใช้ไหม เราไปอยู่ในธรรมวินัย สิ่งที่เป็นธรรมวินัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้

โลกนี้เป็นอนิจจัง ความเป็นอยู่ด้วยกันมันต้องมีการพลัดพรากจากกันเป็นธรรมดา เราไม่พลัดพรากจากเขา เขาก็พลัดพรากจากเรา นี่มันเป็นเรื่องธรรมดา จะไม่มีใครอยู่กับเราไปจนวันตาย จะไม่มีใครมาอยู่กับเราตลอดไปหรอก สิ่งที่อยู่ด้วยกัน มันเป็นเรื่องที่มันมาพบกัน มันเป็นผลของวิญญูะ เราจะโคจรมาเจอกัน แล้วเราก็จะพลัดพรากกันไป เว้นไว้แต่มันถูกจริตถูกนิสัย พอถูกนิสัยมันก็เป็นเพื่อนกัน เป็นสิ่งที่เห็นสหธรรมิก เป็นสิ่งที่ใส่ใจกัน ระลึกถึงกัน ระลึกถึงสิ่งที่เห็นคุณงามความดี ระลึกถึงกันแล้วเป็นคุณงามความดี ระลึกถึงกันแต่สิ่งที่ดีๆ เก็บเอาสิ่งที่ดีๆ ไว้ในหัวใจของเราดีกว่า

สิ่งที่พบกันมันเป็นเรื่องธรรมดา โลกนี้มันเป็นแบบนี้ ความจริงมันเป็นแบบนี้ คุณติ พ่อแม่ปู่ย่าตายายก็ต้องพลัดพรากกันเป็นธรรมดา แม้แต่คู่ครองกันเขาก็ต้องพลัดพรากจากกันเป็นธรรมดา มันไม่มีใครจะอยู่ค้ำฟ้าหรอก เป็นไปไม่ได้หรอก ความเป็นอยู่นะ คุณติ หลวงตาท่านบอกว่าท่านออกจากจักราชไป ท่านไปพักที่ท่าบ่อ ไปพักกับใคร? ไปพักกับพระอาจารย์กูและพระอาจารย์กว่า พระอาจารย์กูและพระอาจารย์กว่านี้ท่านเป็นพระอรหันต์ แล้วหลวงตาท่านไปพักด้วย

นี่หลวงตาท่านเล่าให้ฟัง ใจของหลวงตาท่านอยากจะไปหาหลวงปู่มัน แต่ตามไปหาหลวงปู่มันไม่ทัน หลวงปู่มันย้ายไปอยู่บ้านโคกแล้ว ท่านก็ไปจำพรรษาที่นั่น

พอไปอยู่กับพระอาจารย์กู๋ พระอาจารย์กว่า หลวงตาท่านเป็นพระมหา ท่านทำข้อวัตรใจ หลวงตาท่านทำข้อวัตรดีมาก แล้วหลวงปู่กู๋ หลวงปู่กว่า ท่านก็อยากได้หลวงตาไว้เป็นหมู่ใจ ขอร้องให้อยู่ด้วย

แต่ในใจท่าน ท่านตั้งเป้าไว้แล้วว่าท่านจะไปอยู่กับหลวงปู่มัน หลวงปู่มันก็เป็นพระอรหันต์ หลวงปู่กู๋ หลวงปู่กว่าก็เป็นพระอรหันต์ แต่ใจมันตั้งเป้าไป สุกท้ายแล้วท่านให้ญาติโยมมาขอร้องให้อยู่เลย นี่ท่านเพิ่งพูดออกมา แต่ในใจท่านตั้งเป้าไว้แล้ว ท่านก็ต้องหาทางออกของท่าน ท่านออกจากที่นั่นไปท่านก็ไปบ้านคือ ไปอยู่กับหลวงปู่มัน พอไปอยู่กับหลวงปู่มัน ก็เกิดศรัทธาในการรับคุณธรรม เวลาหลวงปู่มันท่านสั่งท่านสอน ท่านจะมีเทคนิคของท่าน เพราะอะไร เพราะเราศึกษามา วิทยุมานะเราก็มี การประพฤติปฏิบัติไปแล้วกิเลสมันหลอกก็เยอะ ปฏิบัติไปมันจะมีการโต้แย้งเพื่อหาข้อเท็จจริงด้วยความเคารพบูชาครูบาอาจารย์

อย่างเรากำลังศึกษาวิชาการ เรากำลังทำงานวิจัย เราก็เตรียมทางวิชาการของเราเยอะแยะไปหมดเลย แล้วไปถึงอาจารย์ที่ปรึกษาบอกว่า “ผิดอย่างโน้น ไม่ควรอย่างนี้” เราก็ แหม! ก็ทำมาเต็มที่แล้ว

การโต้แย้งหาสิ่งที่ดี ความโต้แย้งอย่างนี้เป็น การโต้แย้งเป็นธรรมใจ เพราะเราก็เตรียมของเรามา เรามีทุกอย่างของเรามา แต่ครูบาอาจารย์ท่านเคยผ่านมา ท่านจะรู้ว่าการคิด การต่างๆ เป็นอย่างไร กว่าที่จะผ่านพ้นมาได้แต่ละเปลาะ แต่ละชั้นแต่ละตอน

ถึงที่สุดเวลาหลวงปู่มันท่านจะนิพพาน หลวงปู่มันท่านบอกว่า ท่านอยู่ที่บ้านคือ ถ้าท่านนิพพานที่นั่น ไก่ สัตว์ทั้งหลายมันจะตายกับท่านเยอะมาก เพราะคนจะมานมามาก ท่านจึงขอออกไปที่วัดป่าสุทธาวาส พอออกเดินทางแล้วมาพักไว้ที่วัดป่ากลางโนนภู

หลวงตาท่านเล่านะ เวลาท่านอุปฐากอยู่ เพราะเป็นวันโรค แล้วอากาศหน้าหนาวมันหายใจไม่ได้ เสลดเต็มคอเลย ต้องคอยอุปฐากกัน พอหลวงปู่มันท่านพักผ่อน หลวงตาก็มาเดินจงกรม จิตมันกำลังหมุนเต็มที่เลย เพราะอะไร

เพราะท่านบอกว่า หลวงปู่มันท่านเพียบทางธาตุชั้น ๕ เพราะใจท่านหลุดพ้นไปแล้ว ธาตุ ๔ ชั้น ๕ มันเป็นภาวะ มันไม่ใช่ธรรมธาตุ สิ่งที่เป็นธรรมธาตุ นิพพานอันนั้นอยู่ในร่างกาย อันนั้นมันพ้นจากสิ่งที่เป็นธาตุชั้นนั้น นี่ท่านเพียบในทางร่างกาย

หลวงตาท่านบอกท่านเพียบในทางจิตใจ ท่านหมุ่นตัวๆ เพราะปัญญามันกำลังหมุ่นมาก มันเป็นมหาสติ-มหาปัญญากำลังหมุ่นตัวๆ มันมีข้อมูลของมัน ถึงเวลาแล้วพอติดขัดขึ้นมา พอเดินในทางจงกรม พอปัญญามันหมุ่นไป ระหว่างกิเลสกับธรรมมันต่อสู้กันในหัวใจ มันต่อสู้นะ เราเป็นคนทำงานเองเรายังไม่เข้าใจนะ พอไม่เข้าใจก็ขึ้นไปกราบท่านเลย ที่วัดป่ากลางโนนภู ท่านบอกว่า พอขึ้นไปกราบ หลวงปู่มันท่านเพียบทางร่างกายมาก ท่านเคลื่อนไหวแทบไม่ไหวแล้ว เพราะธาตุขันธ์มันทรุดชราเต็มที

เวลาหลวงตาท่านขึ้นไปกราบที่ปลายเท้า แล้วเล่าปัญหาให้ฟัง ท่านจะลุกขึ้นมา นั่งเลย แล้วก็บอกว่า “เป็นอย่างนั้นๆ เข้าใจไหม” ถ้ายังไม่เข้าใจก็ยังไม่ลุก ท่านก็จะอธิบายซ้ำ จนเข้าใจแล้วจะกราบ ๓ หน แล้วออกไปเลย พอกราบ ๓ หนเสร็จ หลวงปู่มันท่านเพียบทางร่างกาย ท่านก็นอนลงไปสภาพเดิม เพราะร่างกายท่านชราภาพเต็มทีแล้ว หลวงตาท่านก็ลงไปเดินจงกรม เพื่อจะต่อสู้

ถึงที่สุดเวลาเอาหลวงปู่มันไปอยู่วัดป่าสุทธาวาส สูดท้ายแล้วท่านนิพพานที่นั่น คนนั่งล้อมอยู่เต็มเลย ท่านก็นั่งคู้ อยู่ สูดท้ายแล้วพอพระเขากลับไป ท่านมานั่งอยู่ที่ปลายเท้าซากศพของหลวงปู่มัน แล้วรำพึงรำพันว่า “จิตใจดวงนี้มันก็มีทิฏฐิมานะ จิตใจดวงนี้มันก็ลงครูบาอาจารย์เฉพาะหลวงปู่มัน หลวงปู่มันสั่งสอนมา เป้ากระหม่อมมาจนไต่เต้ามาจนเป็นมหาสติ-มหาปัญญา บัดนี้หลวงปู่มันนิพพานไปแล้ว แล้วเราจะเอาใครเป็นที่พึ่งล่ะ ใจนี้มันไม่พึ่งใคร เพราะคนที่มาพูดด้วยมันมีเหตุผลไม่เพียงพอ ถ้ามีเหตุผลไม่เพียงพอ ใจนี้มันไม่ลง ต่อไปนี่จะไม่เอาใครเป็นครูเป็นอาจารย์อีกแล้ว”

จะเอาตัวเองเป็นครูบาอาจารย์ไฉน จะเอาสิ่งผิดสิ่งถูก คำว่า “เอาตัวเอง” คือสิ่งที่ประสพธรรมกับกิเลสในใจที่มันต่อสู้กัน เอาสิ่งนี้เป็นครูบาอาจารย์ ต้องเลือกเฟ้นเอง ต้องแยกแยะ เวลามันกระทบกระเทือน สิ่งที่เป็นธรรมมันปล่อยวางอย่างไร เอาอันนี้เป็นตัวอย่าง สิ่งที่มีมันโต้แย้ง มันเอาเราไว้ในอำนาจของมัน อันนี้เป็นกิเลส เราจะเอาตัวเราเองเป็นอาจารย์ ต้องแยกแยะเอง ต้องค้นคว้าเอง ต้องต่อสู้เอง อีก ๘ เดือน เผาศพหลวงปู่มันแล้ว ๘ เดือน ต่อสู้กับตัวเองมาตลอด ถึงที่สุด เพราะมันพ้นแล้วจบ พอจบ มันเข้าใจหมด เห็นความผิดความถูกหมด

สิ่งที่ความเป็นอยู่ด้วยกันมันต้องพลัดพรากจากกันเป็นธรรมดา แม้แต่หลวงปู่มั่นกับหลวงตารักกันอย่างกับพ่อกับลูก แต่มันก็ต้องพลัดพรากจากกันเป็นธรรมดา สิ่งที่พลัดพรากนี้เป็นเรื่องของวิญญูะ เป็นเรื่องของโลก แต่สังขรรณในหัวใจ

เวลาเรามาประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นปฏิบัติ สิ่งที่เป็นกิเลส สิ่งที่เป็นความคิด ความรู้สึก มันก็ต้องพลัดพรากจากใจเป็นธรรมดา แต่มันไม่ธรรมดา เพราะมันพลัดพรากแล้วมันมาอีก สิ่งนี้มันคิดกันตลอดเวลา มันมาอีก มันพลัดพรากแล้วมันจับสั้นใหม่ละ มันไม่จับสั้นเพราะอะไร เพราะเราทำไม่จริง เราหวังหาอภัยอารมณ์มันเอง สิ่งที่มีมันพลัดพรากไปแล้ว ไปคิดมันมาทำไม ไปคิดมันกลับมาทำไม สิ่งนี้มันพลัดพรากไปแล้ว มันพลัดพรากเป็นธรรมดาใช่ไหม มันเป็นธรรมดาของมัน แต่ไม่ธรรมดาของเรา เพราะอะไร เพราะเราไม่เห็นจริง เราไม่มีหลักความเป็นจริงของเรา

ถ้ามีหลักความจริงของเรา การพลัดพรากเป็นธรรมดา เราทิ้งมันเป็นธรรมดา ในเมื่อเราทิ้งมันเป็นธรรมดา มันจะกลับมาได้อย่างไร เราเป็นผู้ทิ้งมัน เราเป็นผู้ทิ้งกิเลสไปใช่ไหม เราเห็นตามความเป็นจริงแล้วสลัดมันทิ้งไป แต่นี่มันเป็นธรรมดาเพราะเกิดดับมันเป็นธรรมดา ที่นี้วิญญูะเราไม่ถึง เราเห็นการเกิดดับเป็นธรรมดาว่าสิ่งนี้มันเป็นสังขรรณของเรา เป็นความเข้าใจของเรา มันไม่ใช่

ฝนตกแดดออก พระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ตกมันธรรมดา แต่ธรรมดามันกินเวลาเราไปนะ ชีวิตหนึ่ง ทุกวันๆ มันผ่านไป วันคืนล่วงไปๆ พรรษา ๒ พรรษา ๓ พรรษา ๕ พรรษา ๑๐ ไปแล้ว มันธรรมดาใหม่ ถ้าธรรมดา นับทำไม ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ นับทำไม นับเพราะอะไร เพราะมันล่วงเลยไปแล้วใช่ไหม มันผ่านไปเป็นธรรมดา แต่เราไม่เป็นธรรมดาสี แต่ถ้าเราทำจิตของเราสงบ เราต้องรู้คั่นของเรา เราต้องมีความจริงใจของเรา

หน้าที่การงาน พุดแล้วว่ามันเป็นวิธีการ มันเป็นเรื่องดักใจ มันเป็นเรื่องปฏิบัติ มันมีของมันนะ จริงอยู่ คนเราเกิดมามันก็ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย กินอยู่แล้วมันก็ต้องเช็ดต้องล้าง ต้องเก็บต้องรักษาทั้งนั้นนะ ไอ้เช็ด ไอ้ล้าง ไอ้เก็บรักษา กฎหัสถ์เขาทำอย่างหนึ่ง เราเป็นพระ เราล้างถ้วยล้างจานขึ้นมา เราจะเช็ดอย่างไร เก็บอย่างไร

เราอยู่บ้านตาด ล้างถ้วยล้างจาน เช็ดแต่ข้างนอก ข้างในห้ามเช็ด เพราะถ้าเช็ด ฝุ่นมันจะเข้าไปอีก เช็ดแต่ด้านนอก แล้วครอบไว้ให้มันแห้งขึ้นมา ของเราไม่เปื้อนด้วยอามิส เวลาเราฉนั้นอะไร

ไป ปากมันเปื้อนอยู่ แก้วน้ำที่มากระทบถึงปากมันเปื้อนด้วยน้ำลายของเรา มันเป็นอมิสแล้วนะ มันเป็นสิทธิของเรา เรากินได้ เราจันได้ แต่ไปวางเป็นของคนอื่นไม่ได้ ภาชนะใช้ร่วมกันไม่ได้ ภาชนะของใครของมัน ต้องใช้ส่วนตัว ถ้าภาชนะเป็นส่วนกลางมันต้องมีช้อนกลาง มีที่ตักออกมาใช้ของมันไม่ได้ ถ้าเรารู้ เราศึกษาธรรมวินัยแล้ว เราจะไม่ไปทำให้คนอื่นเขารังเกียจเราไป

เราไปใช้สอยสิ่งใด เราไปจับใช้ของสิ่งใด ของเป็นส่วนกลาง เราไปใช้แล้วเราไประรานคนอื่น มันเป็นการระรานคนอื่น ระรานสิทธิ์รอนสิทธิ์เขาณะ ของนี้เป็นของสาธารณะ ทุกคนมีสิทธิใช้ร่วมกัน ในเมื่อทุกคนมีสิทธิใช้ร่วมกัน การใช้ของเราต้องให้อยู่ในขอบเขตสิทธิ การใช้เราต้องมีภาชนะไปตักมันออกมา ไม่ใช่เอาปากไปตักออกมา หรือไม่ใช่หยิบออกมา ภาชนะนั้นมันไม่เปื้อนด้วยอมิสใช้ใหม่ ของนั้นมันก็ไม่เป็นเดน ของนั้นเป็นของส่วนกลาง ถ้ามันเป็นอมิสของเรา เราเอาสิทธิของเราไปใช้ มันเป็นเดนของคนอื่น เรากินได้ เราใช้ได้ แต่คนอื่นเป็นอาบัติหมดเลย สิ่งนี้ถ้าเราศึกษาของเราขึ้นมา นี่ไง ข้อวัตร

ถ้าเรารู้ข้อวัตร หมู่คณะจะอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข ทิฐุฐิเสมอกัน ความเห็นเสมอกัน ถ้าความเห็น ทิฐุฐิมันไม่เสมอกัน คนหนึ่งทำมันผิด แล้วคนอื่นจะเป็นอาบัติหมดเลย คนอื่นจะเสียหายไปหมดเลย เพราะความไม่รู้ของเรา แต่เขารู้เขาเห็นของเขา อย่างนี้มันต้องศึกษา ศึกษาธรรมวินัยไว้เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขในสังฆะในสังคม สังคมมันร่มเย็นเป็นสุขเพราะอะไร เพราะความทิฐุฐิมานะ ความรู้เสมอกัน ความเห็นเสมอกัน เสมอกันที่ไหน? เสมอกันที่ธรรมวินัย

ไม่ใช่เสมอกันเพราะทิฐุฐิมานะของเรา เอาทิฐุฐิมานะของเราให้คนมาเสมอกันไม่ได้ นี้เป็นคนยังไม่เท่ากัน ความเห็นของคนไม่เท่ากัน การประพฤติปฏิบัติของคนไม่เท่ากัน พระอรหันต์แต่ละองค์ไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันในจรตนิสัย แต่ธรรมวินัย ความสะอาดบริสุทธิ์ของพระอรหันต์เท่ากัน แต่จรตนิสัยของคนไม่เท่ากัน เพราะไม่มีเจตนา ไม่มีมายาใจ ท่านทำด้วยความบริสุทธิ์ คุณแล้วนำเคารพด้วย

เวลาไปดูครูบาอาจารย์ที่ท่านสิ้นกิเลส ทำอะไรมันใสสะอาด มันไม่มีมารยาสาไถย มันไม่ได้ทำออกมาด้วยความเจ้าเล่ห์แสนงอน มันทำมาด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ ยิ่งดูมันยิ่งนำเคารพบูชา ท่านทำออกมามันใสซื่อ มันดูแล้วมันเหมือนดูเด็กไร้เดียงสา แต่พระอรหันต์ไม่ไร้เดียงสาณะ พระอรหันต์ไม่มีไร้เดียงสาหรือ พระอรหันต์มีสติพร้อม แต่ท่านทำด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ของ

ท่าน ท่านทำออกมาอย่างนั้น นั่นท่านทำของท่าน แต่มันไม่มีอาบัติ มันเป็นปาปมุต ปาปมุตคือไม่
เป็นอาบัติ ไม่ใช่ไม่มีอาบัติ

แล้วถ้าปาปมุตไม่ทำผิดอาบัติ ถ้าผิดอาบัติเป็นพระอรหันต์ไม่ได้

ปาปมุตคือไม่เป็น เพราะไม่มีเจตนา มันเป็นกิริยา มันเป็นอาการเฉยๆ แต่ไม่มีเจ้าของ ไม่มี
มาร ไม่มีสัตว์โลก ไม่มีสิ่งใดเป็นเจ้าของเลย มันเป็นสิ่งที่พ้นออกไปจากร่องรอยของพญามาร ไม่มี
มี สิ่งนี้จะเป็นอาบัติได้อย่างไร มันทำผิดไม่มีเจตนา คำว่า “ผิด” แต่ท่านไม่ผิด เพราะมันไม่มีอะไร
เป็นผู้ทำ มันเป็นกิริยาอยู่ในสภาวะแบบนั้น นี่สิ่งที่ไม่มีการยาสาโดย

แต่ของเรามันมีกิเลส ถ้ามีกิเลส ปุณฺณคนหนาเราต้องต่อสู้ เราต้องแก้ไขของเรา ในการลง
อุโบสถนี่เพื่ออะไร? เพื่อความสะอาดของศีลธรรม ทำสิ่งใดไว้ เวลาสวดปาฏิโมกข์ ผู้ใดเป็นอาบัติ
แล้วจะปลงอาบัตินั้น คอยบอกว่า “เราเป็นอะไร เราเป็นอะไร” สิ่งที่เป็นอาบัติ นี่ไง ทำสังคายนา
ความสะอาดบริสุทธิ์ของเราเพื่อการประพฤติปฏิบัติ ฉะนั้น เราต้องเข้าห่ม เราต้องมาลงอุโบสถ
เรามาเพื่อสังฆะ มาเพื่อสังคม แล้วเวลาการกระทำ คุณติ เวลาเรากี้ยวข้าว เรากินอาหารมันต้องกี้ยว
ใหม่ ต้องดื่มต้องกินใหม่ มันเป็นธุระไหม? เป็น แต่มันเป็นการกินการอยู่เราก็พอใจมัน

นี่ก็เหมือนกัน การลงอุโบสถ การกระทำ เราเห็นว่ามันเป็นธุระปะปัง การเป็นธุระ มันมี
งาน มันมีกิจกรรม จิตมีที่อยู่อาศัย แต่ถ้าเราทิ้งห่างออกไปๆ สิ่งที่เราบอกว่าเราอยู่ในป่า เราลง
อุโบสถคนเดียว เพราะเรามีจุดยืน เราลงอุโบสถของเรา เราทำของเรา นี่บุคคลอุโบสถ บอก **ปริสุทฺ**
โธ บอกบริสุทธิ์ แล้วมันอยู่สุขสบาย แล้วเราตั้งใจภาวนา เพราะเราควบคุมตัวเองได้ เราจะบังคับ
ตัวเองให้เดินจงกรม ให้นั่งสมาธิตลอด เพราะเป็นงานของเรา คุณติ ราชการทำงานวันละ ๘ ชั่วโมง
เราเดินจงกรมหรือนั่งภาวนาน้อยกว่านั้นนี่เราทุจริต

ดูเวลาคนเขานั่งเขียนหนังสือ เขาทำเอกสาร เขานั่งวันละ ๘ ชั่วโมง เขาได้เงินเดือนของ
เขา ใ้อเราจะพ้นจากทุกข์ มึงทำอะไรกัน ถ้าจะพ้นจากทุกข์ จะทำอะไรกัน ทำงานอะไรมันถึงจะ
พ้นจากทุกข์

หน้าที่การงานเป็นหน้าที่การงาน ข้อวัตรปฏิบัติเราทำได้ เราต้องสับเวลาของเรา ถึงเวลาทำ
ข้อวัตร ข้อวัตรเป็นงานของส่วนรวม เราอยู่กันโดยส่วนรวม เราอยู่โดยสังฆะ สงฆ์ สังฆกรรม

สงฆ์ สิ่งที่เป็นสิ่งชะ ในเมื่อเรากินเราอยู่ เราใช้ด้วยกัน สิ่งที่เราทำด้วยกัน มันจะได้ว่าไม่มีใครกินแรงใครไ้

“เห็นเขาทำแล้วเราไม่ต้องทำ ทุกอย่างมีคนทำแล้ว”...ถ้าทำแล้วเราอย่าใช้ดี เขากินแล้วเราไม่ต้องกิน เขาช้อนมาทุกคนเขากินแล้ว เราไม่กินก็ได้ เพราะเขากินกันแล้ว เราก็อ้อมแทนเขาดิ

ของเป็นของส่วนกลาง ของเป็นส่วนรวม ถึงเวลาทำ เราต้องปรับเวลาของเรา เราจะเดินจงกรม ๘ ชั่วโมง ๑๐ ชั่วโมง ไม่สำคัญ สำคัญที่ว่าเราจะปรับเวลาของเราอย่างไร เสร็จแล้วเราจะไปเดินจงกรม นั่งสมาธิของเรา ถึงเวลา เพราะมันเป็นข้อวัตร เป็นเวลาที่พร้อมมูลกัน เราก็มาร่วมกัน พอเสร็จจากงานนั้น เราก็เข้าไปสู่เวลาส่วนตัวของเรา เรามีเวลาพร้อมนะ ถ้าคนบริหารจัดการมันเป็น สิ่งที่ว่ามันมีจุดยืน คนมีจุดยืน คนมีการกระทำ มันทำแล้วมันเป็นความดีไปทั้งหมดเลย อะไรก็เป็นความถูกต้องดีงามไปทั้งหมด

แต่ถ้ามันเป็นคนโลเล คนไม่มีหลักการ เห็นไหม ถึงต้องมาลงอุโบสถร่วมกัน ชักกันดึงกันไป หมุกณะไ้ กรอบมันจะบังคับไป กรอบมันจะทำให้เราดีงามไป ถึงจะมีต่อหน้าลับหลังก็แล้วแต่ ต่อหน้าทำให้เรียบร้อยลับหลังมันเป็นเรื่องของเรา อันนั้นมันเป็นเรื่องของกิเลส เป็นเรื่องของเราไม่ซื่อสัตย์กับตัวเอง ถ้าเราซื่อสัตย์กับตัวเอง สุภาพบุรุษต้องซื่อสัตย์กับตนเอง

ทางของคฤหัสถ์เป็นทางคับแคบ ทางของภิกษุเป็นทางกว้างขวาง ๒๔ ชั่วโมง เราจะประพฤติปฏิบัติตลอด ทางของเราเป็นทางที่กว้างขวาง มันเปิดโล่งนะ อาชีพไม่ต้องทำ เขาต้องทำอาชีพหน้าที่การงานเพื่อหาเงินเข้ามาซื้อแลกเปลี่ยนเป็นอาหาร ของเราออกบิณฑบาตเลย เข้านี้ ออกบิณฑบาต หน้าที่การงานของเราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข่ง สิ่งที่เราเอามาดำรงชีวิตไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติ

หน้าที่การงานของโลกเขาเป็นทางคับแคบ เขาต้องทำหน้าที่การงานมาเพื่อหาเงินไปแลกเปลี่ยนเป็นอาหารมา ของเรา เรานั่งสมาธิภาวนาของเรา เขาช้อนมาเราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข่งเพื่อให้เขาได้ทำบุญกุศลของเขา อนาคตของเขา เพราะจิตใจของเขา เขาเป็นคฤหัสถ์ เขามีความคิดแบบโลกๆ เขาต้องการความสุขแบบโลก เขาต้องการการครองเรือน เขาต้องการความสุขของเขาอย่างนั้น แต่เขาก็อยากมีบุญกุศลด้วย เขาได้ทำบุญกุศลของเขาได้แค่นั้น

ไอ้ของเรา เรามีความคิด มีเป้าหมายที่สูงส่งกว่าเขา เพราะเราจะพ้นจากทุกข์ให้ได้ในชาติปัจจุบันนี้ เรามีการประพฤติปฏิบัติ ที่นี้ชาติปัจจุบันนี้ เราจะไปเสียเวลาในการทำมาหากินเพื่อหาสิ่งมาจุนเจือเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย มันเป็นเรื่องของโลกๆ ในเมื่อเราเสียสละมาเพื่อเป็นนักรบ เป็นภิกษุ เป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร เราประพฤติปฏิบัติ เขาเต็มใจใส่บาตร เป็นบุญกุศลของเขา มันเป็นคนงามความดีของเรา ให้เขาได้ทำบุญกุศลขึ้นมา มันเลี้ยงชีพ แล้วเราประพฤติปฏิบัติของเรา ประพฤติปฏิบัตินะ มันต้องมีสติ มันมีการกระทำ

สิ่งที่การกระทำ เรื่องบริหารจัดการ เรื่องการดูแล นกก็มีรวงรัง เราก็กวักของเรา เรื่องข้อวัตรมันมีอยู่แล้ว ที่ไหนเขาก็มีเหมือนกันทั้งนั้นนะ นกมันก็มีรวงมีรัง ถึงว่ามันจะไม่คิดที่ไหนก็แล้วแต่ มันก็เป็นของมัน นี่ก็เหมือนกัน เราสร้างของเราเป็นศาสนสมบัติ เป็นสมบัติของสงฆ์ สมบัติของสงฆ์เป็นของส่วนกลาง ใครหามาเอาไปใช้สอยแล้วต้องรักษา การเก็บรักษาทำความสะอาดเพื่อให้คนอื่นได้ใช้สอยต่อไป คนอื่นจะได้มาใช้สอยของสิ่งนี้ต่อไป

การได้มา แสวงหามา เขาหาเงินหาทอง กว่าจะหามาเพื่อซื้อสิ่งต่างๆ มาทำบุญกุศล เขาลงทุนลงแรงของเขา เราใช้ของเขา ต้องเห็นคุณค่าของเขา ยิ่งใช้ของเขาเป็นประโยชน์มากเท่าไร บุญกุศลของเขาก็ได้มากขนาดนั้น แล้วเราก็ไม่เสียคน เพราะจิตของเรามันไม่หยาบ จิตของเรารู้จักรักษา รู้จักดูแล จิตมันจะละเอียด จิตมันจะพัฒนา ถ้ามันละเอียดจากข้างนอกเข้าไป มันจะละเอียดจากข้างในเข้าไป สิ่งที่ให้ละเอียด ละเอียดจากข้างในเข้าไป

นี่เราบอกว่าเราเป็นพระป่า เราเป็นผู้ปฏิบัติ แต่กิริยาของเราปล่อยให้เหมือนกับโลกเขาไม่ได้ นิสัยอะอะพาโวโยไป มันไม่ใช่นิสัยของภิกษุ มันเป็นนิสัยของคฤหัสถ์ นิสัยของโลกเขา ถ้านิสัยของเรา นิสัยของพระ คูสิ สมัยพุทธกาล มีคนเขาไปทำบุญวัดหนึ่ง “ทำไมพระไม่เห็นมีเลย”

พระที่นั่นบอกว่า “ถ้าจะมีต้องเคาะระฆัง”

พอเคาะระฆัง พระต่างองค์ต่างเดินมา เพราะอะไร เพราะท่านตั้งสติของท่าน ท่านกำลังควบคุมจิตใจของท่าน ด้วยความเข้าใจผิดของโยม ไปฟ้องพระพุทธเจ้าว่าพระที่วัดนั้นเขาทะเลาะกัน พระที่นั่นไม่ถูกกัน ไม่พูดกัน ไม่คุยกัน

ไม่พูดกันไม่คุยกันนะเป็นคุณงามความดีของพระ แต่ทางโลกเขามองไม่ออก

แต่นี้เราจะใช้ชีวิตอย่างนั้นไม่ได้ เห็นโลกเขามีสังคม เขาสังสรรค์กัน เราจะใช้สังคมอย่างนั้น เราเป็นพระ เราไม่ใช่คฤหัสถ์ เราต้องมีสติของเรา กิริยาการเคลื่อนไหวเราต้องดูแลของเราเพื่อประโยชน์กับจิตใจของเรา

เราเป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร คิดเป็นขอบรั้วกันไม่ให้สิ่งใดเข้ามากระทบใจ ถ้าเรามีศีลมีธรรมของเรา มันมีขอบรั้วของมัน จิตมันจะรักษาง่ายขึ้น แต่จิตมันปล่อยไปเดินๆ ค้านๆ ถึงเวลาจะเอามาประพฤติปฏิบัติ เห็นครูบาอาจารย์ท่านพูดถึงมรรคผลนิพพาน ก็อยากจะได้มรรคผลนิพพาน อยากจะได้มาก แต่เหตุมันไม่สมควร

“ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม” ความสมควรแก่เหตุมันต้องมีความจริงจัง มีความลงทุนลงแรง เราทำของเรานะ

การเปลี่ยนแปลงสถานที่อยู่ การรูดงค์ไปเพื่อให้มันตื่นตัว จิตใจถ้ามันอยู่แล้วมันหมักหมม มันไม่ตื่นตัว การตื่นตัวของเรา ถ้าเราทำของเราได้ อยู่ที่ไหนถ้าเราปลุกสติของเรา มันตื่นตัวอยู่ นี้ผลของมัน รูดงค์เพื่อให้มันตื่นตัวเป็นคนใหม่ตลอด ถ้าเป็นคนใหม่ตลอด มันเห็นภัย ของใหม่เราต้องระวัง ถ้าไปคูนชิน มันชินชาหน้าด้าน พอมันชินชามันหน้าด้าน ยิ่งใช้ชีวิตเข้าไปมันยิ่งหน้าด้านเข้าไปเรื่อยๆ สิ่งใดก็แล้วแต่ ทำแต่ว่ามันเป็นไปไม่ได้ ทำด้วยความหน้าด้าน พอทำด้วยความหน้าด้านมันก็ดินพอกหางหมู มันจะพอกแต่สิ่งที่เป็นอกุศลในหัวใจ แล้วมันจะพ้นจากทุกข์ไปได้อย่างไร

แต่ถ้ามันเป็นคนไม่หน้าด้าน มันเป็นคนที่ตื่นตัว มันเริ่มลอกออก มันปลงออก มันผลัดออก ดินมันจะพอกหางหมูได้อย่างไร หางหมูมันไม่มีดินพอกอยู่ มันคล่องตัว จิตที่ไม่มีสิ่งใดเหนี่ยวรั้งมัน มันจะคล่องตัว ความคล่องตัว ทำสมาธิก็ง่าย ถ้าฝึกปัญญา ปัญญามันก็จะเกิดขึ้นมาตามโลกุตตรปัญญา ไม่ใช่โลกียปัญญา

ปัญญาเป็นโลกียปัญญาด้วย แล้วมันยังสร้างภาพขึ้นมาอีกว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ มันสร้างภาพขึ้นมาแล้วเราก็เชื่อมั่น กิเลสของเราแท้ๆ หลอกเรา เราก็เชื่อมั่น ไหนว่าบวชมาจะพ้นจากกิเลส ไหนว่าบวชมาจะสู้กับกิเลสไป แล้วเวลากิเลสมันหลอก ทำไมเชื่อมั่นล่ะ กิเลสมันสั่ง ทำตามมันหมดเลย มันคิดอะไร อยากไปไหน อยากทำ ทำตามมันทำไม ทำไมไม่ฝืนมันล่ะ

การฝืนความคิดคือฝืนกิเลสนะ หลวงตาท่านพูดบ่อย มันอยากจะทำ มันอยากจะไป ไม่ไป ถ้ามันไม่ออกไปแล้ว แล้วค่อยหาเหตุผลถ้าจะไป ไปตามเหตุผลนั้น แต่ถ้ามันไม่มีเหตุผล อยากไป อยากทำ ไม่ให้มันไป ไม่ไป เราไม่ไปมันจะไปได้ไหม เราไม่ไป นี่สู้กับมัน เราไม่ไป แต่ที่เรา แพ้มันตลอด มันคิดจะไปก็ไป

ความว่าจะไปมันต้องคุณะ ถ้าสังคม ถ้าเหตุการณ์นี้มันอยู่แล้วมันไม่เป็นประโยชน์ ควรไป ควรไป ไปเพื่อตัวเรา แต่เหตุการณ์ทุกอย่างมันก็ได้อยู่ แต่เราอยากไปเอง นี่ไง สิ่งที่อยู่แล้วได้ประโยชน์ ควรอยู่ มันอยู่แล้วไม่ได้ประโยชน์ ควรไป มันจะไปจะอยู่ มันดูเหตุผล

นี่พูดถึงความเป็นอนิจจัง สิ่งที่เป็นอนิจจังมันเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว แต่เราต้องใช้ปัญญา เราเอาปัญญามาใคร่ครวญเพื่อประโยชน์กับเรา ฝีกนะ ปัญญาไม่ฝีกมันไม่เกิดนะ จะคือๆ ค้านๆ อยู่ อย่างนั้นให้เป็นสูตรสำเร็จอยู่ แล้วมันบอกว่าอยากมีปัญญา ปัญญามันเกิดได้อย่างไร เอาปัญญา ขึ้นมาฝีกตัวเราเองให้มันเห็นแจ้ง

ฟังธรรมจากครูบาอาจารย์มันเป็นประเด็นแล้วไปตีให้มันแตกใจ ปัญญามันกว้างออกไป ให้มันรับรู้สิ่งต่างๆ ให้มันฝึกฝนขึ้นมา ให้มีคุณสมบัติขึ้นมา เหมือนหากินเป็น หาอยู่เป็น ทำทุกอย่าง เป็น มันอยู่ที่ไหนก็อยู่ได้นะ เวลาจิตมันสงบมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน อยู่ที่ไหนมันพออยู่พอ กิน มันสุขของมัน ไม่ต้องแสวงหามาก ได้มามันก็เป็นภาระหน้าที่ แต่ถ้าจิตใจมันเป็นทุกข์เป็นร้อน มันอยู่ที่นั่นแล้วมันไม่พอใจ มันจะไปหาที่อยู่ที่มีมันพอใจ ที่ไหนที่มันกินอิ่มนอนอุ่น ที่มันสุขใจสบายใจ มันอยากจะไปที่นั่น ไปที่นั่นแล้วได้ประโยชน์อะไร มันอึดปากอึดท้อง แต่กิเลสมันตัวใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ เพราะธาตุ ๔ ชั้น ๕ มันทับหัวใจ ทับจนจิตมันดับแล้วมันเสียหายไป ใครเป็นคนเสียหาย? คนเสียหายคือจิต ปฏิสนธิจิตที่มันเกิดมันตาย

เราบวชมาเพื่อเห็นภัยในวัฏสงสาร กว่าจะบวชแต่ละคนนี่ไม่ใช่บวชง่ายๆ นะ อย่างเราว่า จะบวชได้ พ่อแม่ไม่ยอมให้มาทางนี้หรอก พ่อแม่เขาอยากให้อยู่กับเขา พ่อแม่ วงศ์ตระกูลเขา ต้องการให้มีคนสืบต่อ เวลาเราทุกข์เราร้อน เราเห็นว่ามันเป็นภัย แล้วเราเสียสละมา กว่าจะเสียสละมา สะเทือนกันไปทั้งตระกูล สะเทือนไปทั้งพ่อแม่พี่น้องปู่ย่าตายาย สะเทือนกันไปหมดเลยนะ แล้วเวลามาแล้วมันสมกับความตั้งใจไหม ถ้ามันออกจากตระกูลมาแล้ว เราจะทำให้เราได้นำได้เนื้อขึ้นมาไหม

ถ้าเราได้น้ำได้เนื้อขึ้นมาจะ สายเลือด เราทำคุณงามความดี สายเลือดเราได้จากคุณงามความดีเราหมด สิ่งที่ทำสมาธิธรรม เขาก็ได้ของเขาด้วย ปัญญามันเกิดขึ้นมา เขาได้บุญกุศลของเขาตลอดไป เราสละตระกูลมา ตระกูลจะได้ประโยชน์จากเราอีกมหาศาลเลย

แต่ถ้าเราทำตัวของเราไม่ดีขึ้นมา เราจะได้อะไร แล้วตระกูลจะได้อะไรกับเรา เรารักตระกูลเราไหม ทุกคนรักตระกูลเดิมของเรา แต่ปัจจุบันนี้สากยบุตรพุททธิโนรส ตระกูลของเราคือตระกูลสากยะ ตระกูลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเป็นพุททธิโนรส เราเป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในปัจจุบันนี้เราตระกูลพุททะ นี้ถ้าตระกูลพุททะ

ตระกูลเดิมของเรา ตระกูลคฤหัสถ์ของเรา เรายังต้องห่วงใยวิไลหา แล้วสละมาแล้ว ในปัจจุบันนี้เราเป็นสากยบุตรพุททธิโนรส ตระกูลของเราตระกูลของพุททะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุททะมันจะแทงไปตลอดถึงธรรมะ

ทำใหม่ ถ้าทำขึ้นมา เวลาปฏิบัติธรรม ถ้าจิตมันเป็นธรรมขึ้นมา พระพุททะ พระธรรม พระสงฆ์รวมอยู่เป็นหนึ่งในหัวใจ ใจเป็นพุททะนะ ถ้าใจเป็นพุททะแล้วมันบรรลุธรรมขึ้นมา ใจมันเป็นธรรมขึ้นมาอีก สังฆะ สังฆะก็คือเราสาวกสาวกนะ เราเป็นสังฆะ แล้วมันรวมมา มันรวมอย่างไร ใจเป็นหนึ่งอย่างไร

ใจมันแยกไม่ได้ ถ้าแยก เห็นใหม่ หนึ่ง อารมณ์ความรู้สึกความคิดไม่ไขจิต จิตกับความคิดมันกระทบกัน นี้ก็เหมือนกัน ถ้ามันแยก มันเป็นสอง แล้วเป็นสาม เป็นกิเลสขึ้นมาอีก

พระพุททะ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นพระรัตนตรัย เป็นแก้วสารพัดนึก เป็นแก้ว ๓ ดวง มันก็แยกออกไป มันก็เป็นอนาคต มันก็วิ้งวนอยู่นั้นแหละ

แต่ถ้าสมาธิ มันเป็นหนึ่งในขึ้นมา แล้วปัญญามันเกิดขึ้นมา มันแยกแยะขึ้นมา มันทำลายทำลาย เจอพุททะที่ไหน ฆ่าพุททะก่อน เจอภพที่ไหน เจอสถานที่ที่ไหน เจอสัญชาติที่ไหน เจอตัวตนที่ไหน ฆ่ามันก่อน ทำลายมันก่อน ทำลายมันอย่างไร เจอ เจออย่างไร

มันเป็นนามธรรม มือจับมือ มือกับมือจับกันได้อย่างไร จิตจับจิต จิตเป็นตัวจิต จิตมันจะจับกันได้อย่างไร ถ้าจิตมันเป็นตัวจิต แล้วมันเกิดมรรคญาณขึ้นมาทำลายจิต มันทำลายอย่างไร นี้ไง ทำลายแล้วมันเป็นธรรมธาตุ

ถ้ามันพึ้นฟู มันมีความตั้งใจ เรามีความตั้งใจจริง มันจะทุกข์จะยาก หมู่คณะ หมู่คณะเรามี
เท่านี้ เรามีทิฐิเสมอกัน ความเห็นเสมอกัน เราอยู่ด้วยกันจะโตไปข้างหน้า พรรษา วันคืนล่วง
ไปๆ มันกลืนกินชีวิตของคนไป พรรษาเขาได้มามากขึ้น มันได้ศักยภาพในทางธรรมวินัยไป
อาวุธ-กันต เราจะโตไปข้างหน้า ถ้าเราโตไปข้างหน้า คุณ คุศาสนาเลื่อม มันเลื่อมเพราะอะไรละ
เลื่อมเพราะไม่มีคนสนใจ เลื่อมเพราะไม่มีหลักเกณฑ์

เราต้องเป็นหลักเกณฑ์คนหนึ่ง ใครจะเป็นอย่างไรเรื่องของเขา เราต้องมีจุดยืนของเรา เพื่อ
ประโยชน์กับใคร เราจะโตไปข้างหน้า แล้วโตไปข้างหน้า แก่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะอยู่นานหรือ
แก่ไม่ใช่แก่เพราะกินข้าว มันแก่มะพร้าว แก่กะทิใบ แก่คุณประโยชน์ใจ เราศึกษาขึ้นมา เรามี
ความรู้ของเราขึ้นมา อายุพรรษาเรามากขึ้น เราจะสั่งสอนคนได้

ถ้าเรายังไม่แน่ใจ อย่าสอน อย่าสอน ถ้าเราไม่แน่ใจ สอนตัวเองให้ตัวเองชัดเจนก่อน ถ้าเรา
ไม่สอนตัวเองให้ชัดเจน คำสอนออกไปเราก็งง คำสอนเราก็งงแล้วคนที่รับฟังเขาฟังแล้วเขามา
ถามเราอีกนะ พอเขาถามเราเสร็จ “แล้วทำไมพระองค์นั้นสอนอย่างนั้นละ” จะให้เราพูดอย่างไร
ละ จะให้เราพูดอย่างไร ก็มันผิติดอยู่ซัดๆ

มันไม่ใช่ที่เราบอกว่าเราไปแยกแยะให้มันผิติดนะ คำสอนเขามาผิติดนะ ในเมื่อคำสอนมาผิ
เราจะบอกว่าถูกได้อย่างไรละ เราก็ต้องบอกว่าผิติด แล้วผิติด ผิติดเพราะเหตุใด ผิติดเพราะอารมณ์
ความคิดมันไม่ใช่จิต จิตมันเป็นจิต อารมณ์มันเป็นอารมณ์ “จิตจิตๆ” หลวงปู่ดูลย์ท่านสอน “จิต
จนจิตเห็นอาการของจิต” อาการคือความคิด พอเห็นอาการของจิต วิปัสสนา มัน ฆ่ามัน ทำลายมัน
นี่หลวงปู่ดูลย์สอนอย่างนั้น คนสอนถูก คนพูดถูก พูดก็คำๆ ก็ถูก เพราะมันพูดมาจากความจริง

แต่ถ้าเรายังสอนตัวเราเองไม่ได้ เราพูดออกไปก็คำๆ ก็ผิติด อยากให้มันถูกก็พูดเลียนแบบไป
จิตให้จิตเห็นอาการของจิต จิตแก่จิต นี้ก็บอก พอเราเห็น เราคิดเอาใจว่าอาการความรู้สึก ลมพัด
ใบไม้ไหว ใบไม้ไหวเพราะลมพัด ใบไม้ไหวเพราะมีใบไม้ ก็ว่ากันไป มันเป็นคราวเป็นเวลา เป็น
กาลเทศะ มันไหวก็ได้ ไม่มีลม มันนิ่งก็ได้ เวลามันนิ่งก็เป็นความนิ่งอันหนึ่ง เวลามันไหวก็เป็น
ความไหวอันหนึ่ง มันเป็นกาลเทศะ เป็นอาการของมัน มันไม่คงที่อย่างนั้นหรอก ความรู้สึกของ
เราก็เหมือนกัน แล้วจะทำอย่างไร ให้มันคงที่อย่างไร ให้มันเป็นประโยชน์กับเราอย่างไร

สอนตัวเองให้ได้ก่อน แล้วค่อยสอนคนอื่น ถ้าเราสอนไป เวลาเขาไปพูดกับครูบาอาจารย์
ที่รู้จริง เขารู้หมด ศิลจะรู้ได้ก็ต่อเมื่อเราอยู่ด้วยกันนานๆ ธรรมะจะรู้ได้ก็ต่อเมื่อแสดงธรรม เรา

สอนตัวเองได้ แล้วถ้าเราสอนคนอื่นให้มันเป็นประโยชน์ จากใจดวงหนึ่ง ใจดวงที่ส่องแผ้ว ใจดวงที่เป็นกรรมมันแสดงออกไปเป็นกรรม ใจดวงที่มันยังไม่ส่องแผ้วมันยังมีกิเลสอยู่ กิเลสมาก กิเลสน้อย ถ้ามันมีคบบอดเลย มันเป็นปุถุชน มันแสดงออกไปอย่างไรมันผิดหมด

แม้แต่กรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประมัตตธรรมนี้ถูก แต่เราแสดงออกไป มันใช้ต่างที่ต่างถิ่นกัน เครื่องมือมันคนละชนิด มันใช้กันไม่ได้ กรรมะที่เราแสดงออกไป เราสอนเขาไป มันแสดงไปเพื่ออะไร เขาอยู่ในขั้นสมาธิ หรือเขาอยู่ในขั้นของปัญญา หรือเขาอยู่ในขั้นของศรัทธา หรืออยู่ในขั้นที่เขายังไม่เชื่อศาสนาเลย เขาไม่เชื่อศาสนาเลยก็มีนะ เขามาทดสอบทดลอง หรือเขาเชื่อศาสนาแล้วเขาจะอย่างไร พอทำแล้วเขาจะปฏิบัติอยู่อย่างไร นั่นมันเรื่องของเขา

ถ้ามีครูมีอาจารย์ ให้ไปถาม ให้ไปศึกษาเอา แล้วเราประพฤติปฏิบัติของเราเอา ถึงที่สุดถ้าเราเข้าใจแล้ว เราจะสอนใครได้หมดเลย จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง เริ่มต้นจากการประพฤติปฏิบัติ เริ่มจากความลำบากลำบาก ลำบากเพราะกิเลสมันเบื้อ มันจี๋เกียจมันก็เลยลำบาก แต่จี๋เกียจแล้วมันลำบาก เพราะเราอยู่ในหมู่คณะใช้ไหม ครูบาอาจารย์ท่านตั้งกติกาแบบนี้ เราจะต้องไปลงอุโบสถเพื่อฟังธรรม

กรรมะฟังอยู่ทุกวัน ของเก่าของดั้งเดิม แต่เราไม่รู้ไม่เห็น มันก็จำเป็นต้องฟัง แต่ถ้าคนที่รู้เห็นแล้ว ฟังเพื่อความรื่นเริง กรรมะเป็นเครื่องอยู่ เป็นความรื่นเริง เป็นความสุขของใจ กิเลสมันเป็นเครื่องเผาผลาญ เราอยู่ด้วยตัวเอง มันเผาผลาญกันด้วยกิเลส กิเลสมันเผาผลาญตลอดเวลา เวลาไปฟังกรรมะมันจี๋เกียจไม่ยอมไป แต่มันรื่นเริงอาจหาญ มันทำให้เราส่องแผ้ว มันเป็นประโยชน์กับเรา น้ำสะอาดทำให้จิตใจชุ่มชื้น เราถึงจำเป็นต้องไป จำเป็นต้องมาลงอุโบสถ จำเป็นต้องมาฟังธรรม เอวัง